

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з наукової роботи
Національного університету охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика,

професор
Дмитро КОНЬКОВ

12 06 2026 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення

результатів дисертації

Харун Ірини Леонідівни

на тему: «Визначення впливу посттравматичного стресового розладу на розвиток
звичного невиношування вагітності»

що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії

**в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація
«Акушерство та гінекологія»)**

Призначені наказом Національного університету охорони здоров'я України імені
П. Л. Шупика від 05.12.2025 № 5036 голова та рецензенти, а саме:

Голова – Сербенюк Анастасія Валеріївна, завідувачка кафедри репродуктології та
клінічної ембріології, д. мед. н.

Рецензент: – Карлова Олена Олександрівна, професор кафедри репродуктивної та
пренатальної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, д. мед. н.

Рецензент: – Малишева Ірина Володимирівна, асистент кафедри репродуктивної та
пренатальної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, к. мед. н.

розглянувши дисертацію доктора філософії Харун Ірини Леонідівни на тему:
«Визначення впливу посттравматичного стресового розладу на розвиток звичного
невиношування вагітності» (тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради
Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика 19.10.2022р.

(протокол №7), наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати, а також за результатами фахового семінару профільних кафедр (кафедри репродуктивної та пренатальної медицини, кафедри репродуктології та клінічної ембріології) ухвалили:

1. Актуальність теми дисертації.

Аспіранткою Харун І. Л. разом із науковим керівником за результатами проведеного патентного пошуку та аналізу наукової літератури визначено актуальність теми, яка полягала встановленню патофізіологічних механізмів впливу посттравматичного стресового розладу на розвиток звичного невиношування вагітності та розробці комплексного підходу до діагностики, прогнозування та профілактики ЗНВ у жінок з ПТСР з метою підвищення частоти успішних репродуктивних результатів у цієї категорії пацієток. На основі цих даних можна зробити висновок, що причини повторюваних репродуктивних втрат мають різнорівневе походження. шляхом отримання нових даних про особливості настання невиношування та можливостей терапевтичного та психологічного впливу на них. Коливання концентрації репродуктивних гормонів, оваріальна дисфункція та знаходження в постійному стресі які сприяють невиношуванню, а також виступають перешкодою реалізації репродуктивної функції. Наявність звичного невиношування вагітності та повсякденний стрес чинять потужний вплив на репродуктивну систему організму жінки особливо на фоні зовнішніх чинників. На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота є фрагментом ініціативно-пошукової науково-дослідної роботи кафедри репродуктології та клінічної ембріології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, номер держреєстрації № 0122U200961, у виконанні якої здобувачка була відповідальною співвиконавицею.

3. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Дисертаційна робота – самостійне наукове дослідження автора, виконане під

керівництвом доктора медичних наук, професора кафедри репродуктології та клінічної ембріології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України Камінського Анатолія Вячеславовича. За участі наукового керівника обрано напрям дослідження, сформульовано мету і завдання, обрані методи дослідження. Здобувачем самостійно проведено дослідження в III етапи:

- I етап – Клініко-статистичний аналіз з відбором 150 пацієток зі звичним невиношуванням та посттравматичним стресовим розладом верифікованих/спростованих психіатром з наступним розподілом на досліджувані групи.

- II етап – проспективний аналіз досліджуваних груп;

- III етап – моніторинг та відповідний супровід жінок-учасниць. З оцінкою ефективності запропонованого клінічного маршруту.

Усі клінічні, лабораторні та інструментальні дослідження проводились авторкою особисто або за її безпосередньої участі. Дисертантка самостійно визначала фактори ризику, розробила алгоритм прогнозування профілактики захворювань репродуктивної системи у жінок з посттравматичним стресовим розладом, проведена перевірка його точності. Дисертантка самостійно розробила комплекс лікувально-профілактичних та організаційних заходів для профілактики захворювань репродуктивної системи у жінок зі звичним невиношуванням та посттравматичним стресовим розладом з метою підвищення ефективності лікування з метою відновлення репродуктивної функції та настання пологів у жінок зі звичним невиношуванням на тлі ПТСР шляхом диференційованого підходу до ефективності запропонованого клінічного маршруту, впровадила його в акушерсько-гінекологічну практику, провела перевірку ефективності. Статті, в яких відображені результати роботи написані у співавторстві зі співробітниками кафедри, проте вклад здобувача у їх написання і оформлення є найбільш вагомим. Загалом внесок авторки у виконання роботи є основним.

4. Ступінь достовірності результатів проведених досліджень, висновків та рекомендацій, що викладені у дисертації.

Дослідження проводилось з дотриманням основних біоетичних положень

Конвенції Ради Європи про права людини та біомедицину, Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення наукових медичних досліджень за участі людини, Настанови з клінічних досліджень та наказів МОЗ України. Наукові положення, висновки та рекомендації, які викладені в роботі, отримані на достатньому фактичному матеріалі. Достовірність даних підтверджена, окрім достатнього обсягу спостережень, використанням надійних статистичних методів обробки та аналізу даних.

5. Наукова новизна одержаних результатів дослідження.

Аспіранткою Харун І. Л. вперше в Україні:

- - Обґрунтовано та клінічно підтверджено концепцію «ефекту замкненого циклу» між ПТСП та ЗНВ, яка відображена у взаємооберненому причинно-наслідковому зв'язку між цими станами. Показано, що вони взаємно підсилюють один одного: ПТСП через імунологічну дисфункцію та нейроендокринні порушення підвищує ризик наступних репродуктивних втрат, а кожна наступна втрата вагітності посилює травматизацію та загострює перебіг ПТСП.
- Системно оцінено імунний та гормональний гомеостаз у пацієток з ЗНВ та ПТСП. Виявлено статистично значущі відмінності між групами у рівні NK-клітин (CD3-CD16/56+), імунорегуляторного індексу CD4+/CD8+, цитокінового профілю (IL-10, γ -IFN), антитіл до β 2-глікопротеїну IgG, кардіоліпіну IgG та IgM вовчакового антикоагулянту; якими підтверджено специфічний характер імунологічних змін при поєднанні ЗНВ та ПТСП. Підтверджено існування кореляційного зв'язку між підвищеним рівнем ТТГ на прегравідарному етапі та ризиком невиношування вагітності; зафіксовано, що наявність антитіл до тиреопероксидази у поєднанні з підвищеним рівнем ТТГ корелює з достовірним зростанням ризиків повторних репродуктивних втрат.
- За допомогою методів багатofакторного аналізу з відомих чинників ризику невиношування вагітності, виокремлено незалежні предиктори розвитку ЗНВ у пацієток з ПТСП. Встановлено, що вираженість посттравматичної

симптоматики, наявність симптомів депресії, порушення якості сну, наявність антифосфоліпідних антитіл, дисфункцій щитоподібної залози, наявність шкідливих звичок слід враховувати незалежно від акушерського анамнезу, оскільки вони мають самостійне прогностичне значення.

- Удосконалено алгоритм діагностики, лікування та прогнозування ЗНВ у жінок з ПТСП, до стандартного діагностичного протоколу інтегровано психодіагностичний скринінг. Проведено комплексну оцінку психоемоційних, клініко-анамнестичних, імунологічних та ендокринних даних, на підставі якої сформовано трирівневу модель стратифікації ризику, в якій визначено порогові значення для кожного рівня.
- Розроблено комплексний міждисциплінарний клінічний маршрут для пацієток із ЗНВ та ПТСП, що поєднує гінекологічний супровід, діагностику ПТСП, психоемоційну корекцію та індивідуалізований підхід до терапії гормональних та аутоімунних порушень. Маршрут застосовується від етапу прегравідарної підготовки з поетапним супроводом вагітності; обсяг втручань на кожному етапі визначається індивідуально, виходячи з встановленого ступеню ризику.
- Доведено ефективність комплексного міждисциплінарного підходу, а саме: завдяки дотриманню маршруту досягнуто достовірне зниження симптоматики ПТСП та проявів депресії впродовж 12 місяців спостереження; підтверджено достовірне збільшення частоти успішних вагітностей у пацієток, що дотримувалися запропонованого клінічного маршруту.

6. Практичне значення отриманих результатів дослідження.

За результатами дослідження з'ясовано, що ПТСП є незалежним та патогенетично вагомым чинником ризику ЗНВ, що засвідчує потребу у включенні скринінгу наявності симптомів ПТСП як складової комплексного підходу на етапі планування вагітності у жінок з попередніми репродуктивними втратами.

Рекомендовано залучення міждисциплінарної команди лікарів (психіатра/клінічного психолога, ендокринолога, кардіолога, гастроентеролога та інших, за потреби) в межах застосування комплексного підходу до діагностики,

прогнозування та профілактики звичного невиношування вагітності у жінок з ПТСР.

Результати дослідження впроваджено в лікувально-діагностичний процес Київського міського центру репродуктивної та перинатальної медицини, який є клінічною базою кафедри репродуктології та клінічної ембріології; гінекологічного відділення КНТ «Броварська багатопрофільна клінічна лікарня».

Отримані в науковій роботі результати використовуються у навчальному процесі кафедри репродуктивної та пренатальної медицини Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика при викладанні студентам, інтернам та лікарям.

Сформульовані на основі матеріалів дослідження теоретичні положення та практичні рекомендації можуть бути впроваджені у процес навчання студентів медичних закладів вищої освіти, а також включені у програми післядипломного навчання лікарів акушер-гінекологів.

7. **Обізнаність здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених за обраною тематикою.** Здобувачкою у процесі написання дисертації опрацьовано 219 актуальних літературних праць інших вчених. За обраною тематикою здобувачка має високу обізнаність з результатами наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених.
8. **Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях.** За темою дисертації опубліковано 10 наукових робіт, з яких 3 статті в наукових фахових виданнях України категорії «Б», 4 у виданнях, включених до міжнародної наукометричної бази Scopus, 3 – тезових доповіді. Дисертація викладена на 221 сторінці тексту і складається з вступу, огляду літератури, матеріалів та методів, 3 розділів власних досліджень, розділу аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій та переліку використаних джерел, який включає 219 посилання і займає 32 сторінки. Робота ілюстрована 17 таблицями, 24 рисунками, 1 схемою та 10 додатками, які займають 36 сторінок.

Праці, у яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Харун, І., & Камінський, А. (2023). Ендокринні причини звичного невиношування вагітності у пацієнок із посттравматичним стресовим розладом: Огляд літератури. *Репродуктивна ендокринологія*, (70), 16-22. <https://doi.org/10.18370/2309-4117.2023.70.16-22> (Здобувачкою проведено аналіз літературних джерел, узагальнено результати дослідження, підготовлено статтю до друку)
2. Камінський, А. В., & Харун, І. Л. (2023). Обґрунтування взаємозв'язку та «ефекту замкненого циклу» між посттравматичним стресовим розладом та звичним невиношуванням вагітності. *Репродуктивне здоров'я жінки*, (3), 18-23. <https://doi.org/10.30841/2708-8731.3.2023.283319> (Здобувачкою проведено підбір літературних джерел, здійснено набір клінічного матеріалу, узагальнено результати дослідження, підготовлено статтю до друку)
3. Kharun, I. L., & Kaminskiy, A. V. (2024). Особливості ведення пацієнтки зі звичним невиношуванням вагітності, посттравматичним стресовим розладом і дисфункцією щитоподібної залози: клінічний випадок. *Ukrainian Journal of Perinatology and Pediatrics*, (2 (98)), 128-133. <https://doi.org/10.15574/PP.2024.98.128> (Здобувачкою проведено підбір літературних джерел, здійснено набір клінічного матеріалу, узагальнено результати дослідження, підготовлено статтю до друку)
4. Харун, І. Л. (2024). Оцінка ризиків звичного невиношування вагітності в пацієнок із посттравматичним стресовим розладом. *Репродуктивна ендокринологія*, (74), 48-54. <https://doi.org/10.18370/2309-4117.2024.74.48-54>
5. Харун, І. Л. (2025). Основні показники стилю життя жінок із посттравматичним стресовим розладом та їх роль у розвитку звичного невиношування вагітності. *Український медичний часопис*. <https://doi.org/10.32471/umj.1680-3051.265631>
6. Kharun IL. (2025). Mechanisms of developing recurrent miscarriage: the role of posttraumatic stress disorder. *Ukrainian Journal Health of Woman*. 2(177): 26-35. [https://doi: 10.15574/HW.2025.2\(177\).2635](https://doi: 10.15574/HW.2025.2(177).2635)
7. Харун, І. Л. (2025). Особливості клінічного маршруту пацієнок зі звичним невиношуванням вагітності та посттравматичним стресовим розладом:

<https://doi.org/10.32471/umj.1680-3051.267574>

8. Харун, І. Л. (2024). Дисфункції щитоподібної залози та ризику звичного невиношування вагітності у пацієнок з посттравматичним стресовим розладом. У Ендокринна патологія у віковому аспекті: матеріали науково-практичної конференції з онлайн-трансляцією, 192-194. ДУ ШЕП. https://ipep.com.ua/data/admin/ckeditor/kcfinder/upload/files/2024/Conferencii/21-22_11_2024/materialy%20conferencii.pdf

9. Харун, І. Л. (2025). Звичне невиношування вагітності у жінок із посттравматичним стресовим розладом: міждисциплінарний підхід. У Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. с. 144-147. ЗДМФУ. https://mphu.edu.ua/upload/razdel/250522_c_susp.zip

10. Харун, І. Л. (2026). Посттравматичний стресовий розлад – один з предикторів розвитку звичного невиношування вагітності у жінок, що постраждали від військових дій. У Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. с. 239-241. ЗДМФУ. https://mphu.edu.ua/upload/razdel/260401_mc.zip

Впровадження наукових досліджень у практику.

Для впровадження в клінічну практику акушерсько-гінекологічного профілю запропоновано новий високочутливий алгоритм діагностики, прогнозування та профілактики невиношування у жінок з посттравматичним стресовим розладом та удосконалено тактику ведення таких жінок з метою лікування ПТСР як незалежного та патогенетично вагомого чинника ризику ЗНВ, що засвідчує потребу у включенні скринінгу наявності симптомів ПТСР як складової комплексного підходу на етапі планування вагітності у жінок з попередніми репродуктивними втратами.

10. Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертаційної роботи було представлено на науково-практичній конференції ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України»

«Ендокринна патологія у віковому аспекті»; VI Міжнародній науково-практичній конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини» Запорізького державного медико-фармацевтичного університету; науково-практичній конференції студентів та молодих вчених «YOUNG SCIENCE 5.0»; щорічній Науково-практичній конференції «Актуальні питання репродуктивної медицини в Україні 2025» Дніпровського державного медичного університету; на V Науково-практичній конференції з міжнародною участю «Психіатрія, наркологія, клінічна психологія та загальна медична практика: міждисциплінарні питання сучасності». Окремі аспекти дослідження були предметом фахового обговорення в межах XXIV FIGO World Congress of Gynecology and Obstetrics, (9-13 жовтня 2023 року, м. Париж); мультидисциплінарної фахової школи «Збереження здоров'я жінки» (2-3 травня 2025 року, м. Київ); науково-практичного майстер-класу «Вагітність високого ризику: особливості діагностичної навігації» (10-11 жовтня 2025 року, м. Київ).

11. Характеристика здобувача, його шлях у науці, ступінь наукової зрілості.

Проведені дослідження й опубліковані наукові праці Харун І. Л. мають високу наукову цінність, а дослідниця є кваліфікованим фахівцем і науковицею. Здобувачка вміє глибинно аналізувати та формувати висновки. Методично проводила наукові дослідження за темою дисертації, приймала активну участь у проведенні науково-практичних конференцій в Україні та за кордоном. За період навчання у закладах вищої освіти та роботи у лікувальних установах зарекомендувала себе як сумлінну здобувачку та науковицю, висококваліфіковану та відповідальну лікарю акушер-гінеколога.

Висновок

Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, впровадження їх у практику, достатню повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях, відповідність роботи вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи

про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 та Наказу МОН України від 19.08.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», викласти тему дисертації ХАРУН Ірина Леонідівни «Визначення впливу посттравматичного стресового розладу на розвиток звичного невиношування вагітності» та рекомендувати до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 222 Медицина за спеціальністю 14.01.01 Акушерство та гінекології у разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий на засіданні

в. о. завідувачки кафедри репродуктології та клінічної ембріології, д. мед. н

Анастасія СЕРБЕНЮК

Рецензент,

професор кафедри репродуктивної та пренатальної медицини НУОЗ України імені П. Л. Шупика, д. мед. н.

Олена КАРЛОВА

Рецензент,

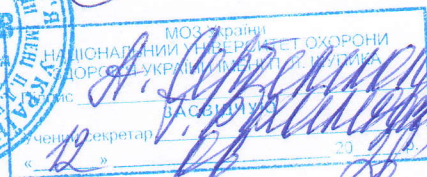
к. мед. н., асистент кафедри репродуктології та клінічної ембріології

Ірина МАЛИШЕВА

Секретар фахового семінару,

к. мед. н., доктор н. з державного управління доцент кафедри репродуктивної та пренатальної медицини

Мирослава ШАЛЬКО

Ірина Карпової
Малишевої,
Шалько